

WWF

RAPPORT

WWF-BELGIUM

Jaarrapport 2009

INHOUD

Voor een levende planeet	3
Het kader waarbinnen het WWF-netwerk ijvert voor natuurbehoud	4
WWF in het Congobekken	5
De bossen van Centraal-Afrika verkeren in gevaar	
Onze projecten in De Democratische Republiek Congo	
– De reservaten van Luki, Yangambi en Dimonika	
– Het Marine Park van de Mangroves en het Woud van Bola	
– Het Nationaal Park Virunga	
– Lac Tumba landscape: ecotoerisme en bescherming van de bonobo's	
Onze impact op het milieu verminderen: een uitdaging van formaat!	10
WWF richt zich tot de politici	
WWF sensibiliseert de bevolking	
WWF mikt op jongeren	
WWF werkt samen met bedrijven	
Informatie, communicatie en bewustmaking	14
WWF in cijfers	15
De 'duurzaamheid' van WWF-België: een eerste balans	16
De Raad van Bestuur van WWF-Belgium	18

Redactie en coördinatie: Geneviève Crémer en Tam Tam
Vertaling: Lieve De Meyer
Eindredactie: Maryssa Cools
Design en productie: www.inxtremis.be
© WWF-Vlaanderen vzw, 2010

Coverfoto: Nigel Dennis/Wildlife Pictures
Gedrukt op papier FSC.

V.U. Damien Vincent,
E. Jacquainlaan 90, 1000 Brussel

VOOR EEN LEVENDE PLANEET

De ecosystemen op aarde, de gezondheid en de bestaansmiddelen van de mens zijn afhankelijk van het natuurlijk erfgoed van onze planeet – planten, dieren, de bodem, het water en de atmosfeer. Maar wij verbruiken ongeveer 25% meer natuurlijke rijkdommen dan de aarde kan vernieuwen. Dit vormt een bedreiging voor diverse soorten, hun leefgebied en de plaatselijke bevolking. De gevolgen van de klimaatopwarming door de uitstoot van broeikasgassen hebben een impact op de hele aarde. Dit gaat ons dus allemaal aan.

WWF werkt samen met haar partners op nationaal en internationaal vlak aan het ontwikkelen, goedkeuren en uitvoeren van duurzame oplossingen. Om de strijd aan te binden met factoren die het verlies aan biodiversiteit en de vergroting van onze ecologische voetafdruk bevorderen, geven wij de voorkeur aan natuurbehoudprogramma's die steunen op de meest recente wetenschappelijke informatie.

In 2009 is de totale steun van WWF-België voor terrein-, educatie- en sensibiliseringsprojecten met 24% gestegen in vergelijking met 2008. Die steun bedraagt nu meer dan 5.000.000 €

WWF-België voert een belangrijk deel van haar natuurbehoudprojecten uit in het Congobekken. Door middel van ambitieuze herbebossingsprogramma's beschermt WWF de natuurreservaten in de Democratische Republiek Congo en draagt tegelijk bij tot een betere levensstandaard voor de plaatselijke gemeenschappen. WWF steunt de dorpelingen ook bij een duurzamer beheer en productie van hulpmiddelen. Al die projecten op het terrein, zowel in het oosten als het westen van het land, zijn uiteindelijk gericht op het behoud van wilde soorten planten en dieren en meer specifiek van de mensapen – berggorilla's en bonobo's – sleutelsoorten die tot de meest bedreigde dieren op aarde behoren.

WWF-België heeft tevens haar sensibiliseringsacties bij het brede publiek, scholen, bedrijven, gemeenten en politieke besluitvormers uitgebreid.

Kenmerkend voor 2009 waren de onderhandelingen over de klimaatverandering. Om te komen tot verandering heeft WWF via allerlei acties een sterke boodschap geformuleerd op nationaal vlak, aan de leden van het Europees Parlement en aan de vertegenwoordigers van regeringen uit de hele wereld. Ook al is er geen ambitieus en bindend akkoord gesloten, toch is er vooruitgang geboekt. Die acties worden in 2010 voortgezet.

2010 zal ook van essentieel belang zijn voor de aarde en haar bewoners. Tijdens het Internationale Jaar van de Biodiversiteit neemt België vanaf juli ook het Europees voorzitterschap waar. En het jaar 2010 wordt in december afgerond in Mexico met de Klimaatconferentie van de Verenigde Naties. Er liggen dus al nieuwe uitdagingen te wachten en WWF wil die samen met haar partners elke dag opnieuw opnemen.

Maar wij zouden nooit zo doeltreffend kunnen werken zonder alle sympathisanten en de talrijke vrijwilligers die de acties uitvoeren. Wij willen hen hiervoor dan ook van harte bedanken.

Wij hopen dat u het op prijs zult stellen dat wij u dit activiteitenrapport aanbieden.

Op de laatste pagina's vindt u ook de belangrijkste resultaten die WWF-België heeft bereikt bij het verminderen van de milieu-impact van zijn eigen activiteiten en gebouwen.

Bedankt voor uw belangstelling en uw vertrouwen.

Ronald Biegs

VOORZITTER WWF-BELGIUM

HET KADER WAARBINNEN HET WWF-NETWERK IJVERT VOOR NATUURBEHOUD

UITDAGING

- De biodiversiteit behouden
- De impact (de ecologische voetafdruk) van de mensheid op het milieu verminderen

FOCUS

- 35 prioritaire gebieden, zoals de streek van de meren in de Afrikaanse riftvallei, Borneo, het Congobekken, Madagaskar, het stroomgebied van de Yangtze, de koraaldriehoek, enzovoort.
- 36 prioritaire soorten, zoals de Afrikaanse olifant, de mensapen en de zeeschildpadden, maar ook de ijsbeer, de reuzenpanda, de tonijn, gember, koralen, enzovoort.

BEDREIGINGEN

- Landbouw, handel in wilde planten- en diersoorten, verstedelijking, energieproductie, infrastructuurwerken, klimaatverandering, vervuiling.

DOELSTELLINGEN TEGEN 2020

- De biodiversiteit is beschermd en wordt goed beheerd op de meest uitzonderlijke plaatsen op aarde.
- De populaties van de ecologisch, economisch en cultureel belangrijkste soorten hebben zich hersteld en doen het goed in de vrije natuur.

DOELSTELLINGEN TEGEN 2050

- De meest uitzonderlijke natuurgebieden zijn beschermd, waardoor een duurzamere toekomst voor iedereen mogelijk is.
- De mens produceert en verbruikt de natuurlijke rijkdommen in beperkte mate, waardoor het mogelijk is om het leven in stand te houden. De natuurlijke rijkdommen zijn eerlijk verdeeld.

WWF IN HET CONGOBEKKEN

© WWF-Belgium

Om de biodiversiteit te behouden en de natuurlijke rijkdommen op een meer duurzame wijze te beheren, is WWF al meer dan veertig jaar actief in het Congobekken.

De bossen van Centraal-Afrika verkeren in gevaar

In het stroomgebied van de Congostroom vinden we het tweede grootste tropische bosgebied op aarde. Dit woud heeft een oppervlakte van 1,5 miljoen km² en strekt zich uit over verscheidene landen in Centraal-Afrika. Er leven 400 soorten zoogdieren, 1.000 soorten vogels en meer dan 10.000 plantensoorten. Dit woud vormt ook al duizenden jaren een toevluchtsoord voor allerlei inheemse stammen.

In deze landen levert de landbouw de belangrijkste middelen van bestaan voor de bevolking, die elk jaar verder aangroeit. De natuurlijke bossen worden steeds vaker omgezet in plantages.

De landbouwactiviteiten, de houtkap, de jacht en de mijnbouw betekenen een bedreiging voor de wilde planten en dieren, de plaatselijke bevolking en de lokale economie.

Indien de ontbossing aan hetzelfde tempo doorgaat, zal minstens 70% van de huidige bossen in het Congobekken over dertig jaar verdwenen zijn. Dit zal leiden tot een aanzienlijke verhoging van de CO₂-uitstoot (ontbossing veroorzaakt 12% van de wereldwijde emissie), die verantwoordelijk is voor de klimaatopwarming.

Deze ontbossing vormt dus een bedreiging voor alle levende wezens op aarde.

FSC EN DUURZAAM BOSBEHEER

FSC (*Forest Stewardship Council*) werd opgericht in 1993 door WWF en de houtsector. Het label van deze internationale organisatie wil duurzaam bosbeheer over de hele wereld bevorderen.

De FSC-certificatie garandeert het behoud van soorten en hun leefgebieden in de vrije natuur. De gekapte bomen worden zorgvuldig gekozen en vruchtdragende bomen worden gespaard. De bosbouwondernemingen die concessies met een FSC-certificaat exploiteren, moeten er illegale activiteiten verhinderen, zoals stroperij, handel in wilde soorten en houtkap.

© N.C. Turner / WWF-Canon

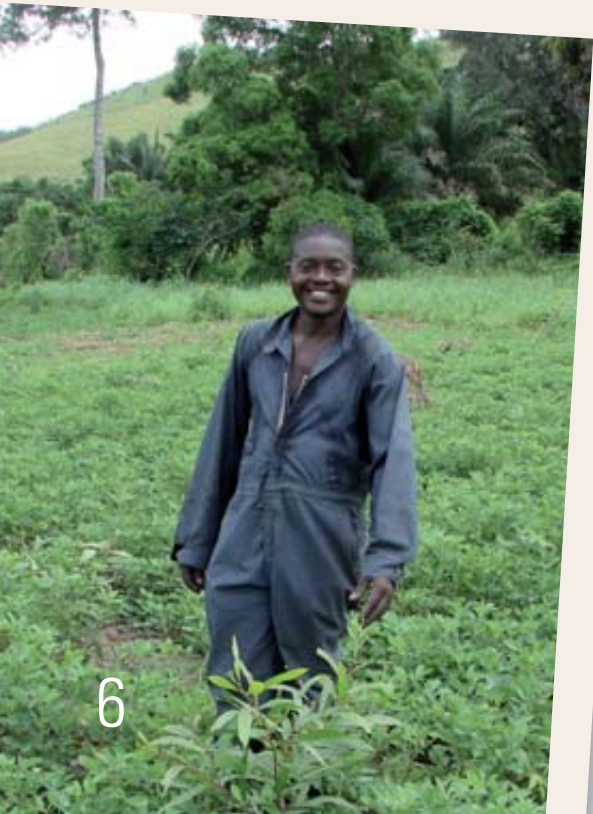

© WWF-Belgium

WWF moedigt veel landen over de hele wereld aan om in hun openbaar aankoopbeleid te kiezen voor hout met het FSC-keurmerk.

In België sensibiliseert WWF ook winkels en consumenten voor de aankoop van hout uit duurzaam beheerde bossen (Info: www.fair-timber.be).

Onze projecten in de Democratische Republiek Congo

De reservaten van Luki, Yangambi en Dimonika

Vóór de tussenkomst van WWF lag de ontbossing in het Biosfeerreservaat van Luki in de provincie Bas-Congo vijf keer hoger dan in de rest van de regio, en dit omwille van de grote bevolkingsdruk in de omgeving. De houtkap bedreigde het voortbestaan van dit natuurlijke woud.

Om dit reservaat te beschermen, lanceerde WWF in 2008 in samenwerking met drie Congolese ngo's het PAPASA-programma voor de ondersteuning van duurzame landbouw en voedselzekerheid (*Sustainable Agriculture and Food Safety Programme*).

Dit programma wil samen met de bevolking uit de omgeving van het reservaat van Luki en met de lokale ontwikkelingscomités de landbouwproductie verder ontwikkelen.

In en rond het reservaat wordt gewerkt met technieken op het vlak van agroforestry, die herbebossing combineren met de teelt van voedingsgewassen (bananen, maniok, enzovoort), een oude methode die interessante mogelijkheden biedt in een streek die zo dicht bevolkt is.

PAPASA wil de voedselproductie optimaliseren om zo de strijd aan te binden met de armoede. 90% van de bevolking van Bas-Congo is immers rechtstreeks afhankelijk van de ontginning van de natuurlijke rijkdommen: mijnbouw, landbouw, kleinveeteelt, jacht en visvangst.

Bovendien werkt WWF samen met de lokale ontwikkelingscomités aan het organiseren van de productie en de verkoop van landbouwproducten, om zo op duurzame wijze de voedselzekerheid te garanderen van de plaatselijke bevolking, die bestaat uit 20.000 gezinnen.

DE PROJECTEN IN EEN OOGOPSLAG

- De landbouwproductiviteit en de inkomsten van de landbouwers verhogen.
- Betere verkoopkanalen voor landbouwproducten ontwikkelen.
- De druk door menselijke activiteiten op het Biosfeerreservaat van Luki en de reservaten van Yangambi en Dimonika verminderen.

Twee andere natuurreservaten – Yangambi in de DRC en Dimonika in Congo-Brazzaville – vormen perfecte laboratoria voor het zoeken naar oplossingen om de ontbossing en het verlies aan biodiversiteit te vertragen. Voor het beheer van de natuurlijke rijkdommen werkt WWF er ook aan een systeem van participatief bestuur met de plaatselijke bevolking die in of aan de rand van de reservaten woont.

In totaal willen WWF en zijn partners 300.000 hectare tropisch woud op duurzame wijze beheren. De lokale overheid, de plaatselijke bevolking en de ngo's kunnen dit participatieve systeem ook toepassen in gelijkaardige reservaten met dezelfde kenmerken: bijvoorbeeld gebieden vlakbij grote steden of bij verbindingswegen.

Het Marine Park van de Mangroves en het Woud van Bola

Ook op twee andere plaatsen in de provincie Bas-Congo moeten doelstellingen op het vlak van ontwikkeling en van de bescherming van de natuurlijke rijkdommen op fundamentele en dringende wijze met elkaar worden verzoend.

Het Marine Park van de Mangroves (76.800 ha) in de buurt van de stad Moanda is het enige beschermde kustgebied in de DRC: de stranden en de mangroves van het park kennen een grote ecologische diversiteit en bieden ook aanzienlijke toeristische mogelijkheden. Enkele symboolsoorten van dit kustgebied zijn lamantijnen, nijlpaarden en drie soorten zeeschildpadden. De aanwezigheid en de voortplanting van die schildpadden wordt sterk bedreigd door de overbevissing, door de stroperij op de vrouwtjes

wanneer die hun eieren komen leggen en door de plundering van nesten. Bovendien betekent de illegale houtkap voor brandhout een ernstig gevaar voor de ecosystemen in de mangroves.

HET PROJECT IN EEN OOGOPSLAG

- Gebruik maken van de democratische structuren en de organisatie en de participatie van de bevolking verbeteren door middel van lokale ontwikkelingscomités.
- Competenties ontwikkelen op het vlak van ecotoerisme.
- Door herbebossing en een verbetering van de landbouwopbrengst de plaatselijke capaciteit op het vlak van duurzaam beheer van de natuurlijke rijkdommen versterken.

Het Woud van Bola bevindt zich ten noorden van de stad Tshela, in het noorden van streek van Mayumbe. In dit gebied komen mensapen voor, vooral chimpansees en westelijke laaglandgorilla's. Ook hun leefomgeving verkeert in gevaar door de jacht en de georganiseerde ontbossing voor landbouwdoeleinden.

WWF werkt hier samen met twee lokale ngo's. Het hele project berust op de medewerking van de bevolking van de twaalf belangrijkste dorpen rond het Marine Park en het Woud van Bola. Bijna 10.000 inwoners zijn vertegenwoordigd in lokale ontwikkelingscomités, die een duurzaam beheer van de natuurlijke rijkdommen van de twee gebieden moeten verzekeren. Drie dorpen krijgen ook begeleiding bij het ontwikkelen van competenties op het vlak van ecotoerisme. Het is de bedoeling om samen met hen mogelijkheden te voorzien voor het opvangen van toeristen, onthaalinfrastructuur te bouwen en gidsen op te leiden.

Het project wil onder andere 150 hectaren herbebossen met boomsoorten die bekend staan om hun bodemherstellend vermogen (bv. acacia's) en ook landbouwactiviteiten opzetten in alle dorpen die betrokken zijn bij het herbebossingsprogramma.

Dit proefproject zal als voorbeeld dienen voor de internationale gemeenschap en zal het mogelijk maken om te wijzen op de maatschappelijke, ecologische en institutionele mogelijkheden van toekomstige acties van WWF of andere ngo's in de regio.

HET NATIONAAL PARK VIRUNGA

In 1925 werd in het oosten van de DRC, in Noord-Kivu, het Nationaal Park Virunga opgericht. Dit oudste Afrikaanse park wordt beschermd omwille van zijn uitzonderlijke biodiversiteit: er komen 700 soorten vogels en 200 soorten zoogdieren voor. Het is ook het belangrijkste leefgebied van de berggorilla. Maar het park wordt vandaag bedreigd door de illegale houtkap. De legale exploitatie van het bos levert immers niet genoeg op om te voldoen aan de energiebehoeften van de bevolking van Goma.

Het brandhout neemt een aanzienlijke hap uit het gezinsbudget: 25 tot 30 \$ voor een zak van 35 kg. Het park levert een groot deel van de illegaal gewonnen 'makala', het Swahiliwoord voor 'houtschool', of brandhout (naar schatting 1 miljoen m³ per jaar). De situatie is nog verergerd door de massale komst van interne vluchtelingen die op de vlucht zijn voor gewapende conflicten.

Het project 'Eco Makala 1' wil samen met lokale ngo's en de plaatselijke landbouwers voorzien in de behoeften aan brandhout voor de inwoners van de stad Goma en de omgeving door grootschalige herbebossingsactiviteiten: tot 4.000 ha, op perceeltjes van 0,5 tot 5 ha.

Het aanleggen, onderhouden en beheren van de legale aanplantingen voor de productie van brandhout heeft een drievoudige doelstelling: de inwoners van Goma

DE PROJECTEN IN EEN OOGOPSLAG

- De bevolking van Goma en Beni voorzien van brandhout.
- De armoede op het platteland in Masisi, Rutshuru en rond Beni terugdringen.
- Het Nationaal Park Virunga beschermen

© Veerle Hermans

© WWF-Belgium

WWF IN HET CONGOBEKKEN

© David Lawson / WWF-UK

van energie voorzien, de armoede op het platteland in Masisi en Rutshuru terugdringen en de fauna en flora van het Nationaal Park Virunga beschermen. Die drie uitdagingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en alleen een geïntegreerde aanpak zal doeltreffende, legitieme en leefbare oplossingen op lange termijn mogelijk maken.

In het noordelijk deel van het park, rond Beni, volgt het project 'Eco Makala 2' dezelfde aanpak: 3.000 ha herbebossen op drie jaar tijd op terreinen met een grootte tot 5 ha en zo brandhout voorzien voor de plaatselijke bevolking.

Om dit doel te bereiken, heeft WWF zich ertoe verbonden om 1.000 ha opnieuw aan te planten. Voor de 2.000 overige ha werkt de organisatie samen met een houtkapconcessie en met een bedrijf dat zich toelegt op de promotie, productie en verkoop van cacao.

Lac Tumba landscape: ecotoerisme en bescherming van de bonobo's

In de streek van het Tumba- en het Telemeer, in het westen van de DRC, leven 7.000 à 7.500 bonobo's. Deze populatie van bedreigde mensapen werd in 2005 ontdekt door wetenschappers van WWF-DRC.

De bonobo's zijn als het ware de neefjes van de chimpansees. Het zijn erg sociale dieren die zich hoofdzakelijk voeden met plantaardig voedsel.

Sinds 2006 loopt een project dat gericht is op de bescherming van de bonobo's maar ook op de ontwikkeling van de lokale plattelandsgemeenschappen door de geleidelijke invoering van activiteiten op het vlak van ecotoerisme en de observatie van de bonobo's. In dit opzicht biedt dit vrij gemakkelijk toegankelijke gebied op 400 km van Kinshasa heel wat interessante mogelijkheden.

Vanuit het kleine dorpje Malebo bestuderen de teams van WWF vier groepen bonobo's; er zijn bewakingspatrouilles opgezet; er zijn spoorzoekers opgeleid en de dorpingen hebben informatie gekregen en zijn zich bewust van het belang van natuurbehoud en herbebossing om het leefgebied van de apen te beschermen.

HET PROJECT IN EEN OOGOPSLAG

- De bonobo populatie bestuderen, stabiliseren en zelfs laten uitbreiden.
- De organisatie van de lokale bevolking versterken en de mensen meer inkomsten bieden door plattelandsontwikkeling, ecotoerisme en een beter beheer van de natuurlijke rijkdommen.

Dit programma op het vlak van ecotoerisme lijkt sterk op andere initiatieven in Centraal-Afrika, die de gelegenheid bieden om chimpansees en gorilla's te bekijken in hun natuurlijke omgeving. Het zal ook mogelijk zijn om de inkomsten van de plaatselijke gemeenschappen op die manier aanzienlijk te verhogen.

ONZE IMPACT OP HET MILIEU VERMINDEREN: EEN UITDAGING VAN FORMAAT!

Om de strijd aan te binden met de klimaatverandering, heeft WWF tegen de achtergrond van de top van Kopenhagen zijn acties voortgezet bij politici, burgers, jongeren en het bedrijfsleven.

© Ph. Reynaers-WWF

© Ph. Reynaers-WWF

WWF richt zich tot de politici

CAMPAGNE 'Time to Lead'

In 2008 en 2009 is WWF samen met andere milieuorganisaties de Europese verkozen politici onder druk blijven zetten om hen in actie te brengen in de strijd tegen de klimaatverandering.

De internationale campagne *Time to Lead* wees op de noodzaak:

- om de klimaatopwarming onder de drempel van 2°C te houden in vergelijking met de tijd vóór de industrialisering;
- om de CO₂-uitstoot tegen 2020 met minstens 30% te verminderen.

In september 2009 belegde WWF-België een bijeenkomst met de Belgische leden van het Europese Parlement ter voorbereiding van de stemming over een sterk Europees beleid inzake klimaat en energie.

COLLOQUIUM 'Ecologische voetafdruk'

Op 2 april 2009 organiseerde WWF in het Federaal Parlement het colloquium '*Beyond GDP: de ecologische voetafdruk in België*'. Sprekers waren onder andere Mathis Wackernagel, mede-uitvinder van het concept van de ecologische voetafdruk (zie hieronder), en Jean Gadrey, lid van de Stiglitz-commissie. Het colloquium werd afgesloten met een debat met de vertegenwoordigers van de verschillende democratische politieke partijen.

RAPPORT 'Living Planet'

Om de twee jaar publiceert WWF International het *Living Planet Report*, dat de balans opmaakt van de gezondheidstoestand van onze planeet. Dankzij dit rapport geniet het concept van de ecologische voetafdruk steeds meer bekendheid bij het grote publiek, de overheid en de bedrijven.

HOE BEREKENEN WE ONZE ECOLOGISCHE VOETAFDruk?

Om te strijden tegen de klimaatverandering en voor het behoud van de biodiversiteit, moeten wij onze impact op het leefmilieu verminderen en ons gedrag veranderen.

De ecologische voetafdruk is een indicator die het duurzaamheidsgehalte van onze levensstijl aangeeft. Hij maakt het mogelijk om het verbruik van natuurlijke rijkdommen te vergelijken met het vermogen van de aarde om die te vernieuwen.

Dankzij een online calculator ontwikkeld door WWF en Ecolife (www.wwf-footprint.be) kan iedereen zijn eigen ecologische voetafdruk berekenen en concrete verbintenissen aangaan om die te verkleinen.

© Stefan Vanthuyne / BBL

DE PUBLIEKE OPINIE IN ACTIE!

Om druk uit te oefenen op de onderhandelaars in de top van Kopenhagen, namen bijna 27.000 mensen deel aan twee grote manifestaties die de Klimaatcoalitie in België organiseerde.

© Juan Carlos Torrejon

ONZE IMPACT OP HET MILIEU VERMINDEREN:
EEN UITDAGING VAN FORMAAT!

WWF sensibiliseert de bevolking

MANIFESTATIES van de Klimaatcoalitie

De Klimaatcoalitie bestaat uit 80 Belgische organisaties die actief zijn op het vlak van milieu, sociale betrekkingen en Noord-Zuidrelaties. De coalitie wil de publieke opinie sensibiliseren en het lobbywerk opvoeren om de doelstellingen voor de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen te bereiken: 40% minder tegen 2020 en 80% minder tegen 2050.

WWF is lid van de Raad van Bestuur van de Klimaatcoalitie.

Het WWF-netwerk voerde in 2009 verscheidene maanden actie en stuurde regelmatig een sterke boodschap aan leiders over de hele wereld, om erop aan te dringen dat zij tijdens de top van Kopenhagen

een ambitieus, doeltreffend en bindend akkoord zouden sluiten.

- Op 29 augustus gaven 12.000 mensen gevolg aan een oproep van de Klimaatcoalitie. Zij kwamen op het strand van Oostende bijeen voor het filmevent *The Big Ask Again*. De mythische popgroep U2 stond de rechten van zijn hit *Magnificent* af voor de videoclip van de coalitie die daar op dat moment werd opgenomen.
- Op 5 december kwamen ongeveer 15.000 mensen bijeen in de buurt van de Europese instellingen in Brussel voor de manifestatie 'Loop storm voor het klimaat'.

EVENEMENT 'Een uur voor de aarde'

Op 28 maart 2009 organiseerde WWF-België voor het eerst 'Earth Hour – Een uur voor de aarde'.

Deze actie op internationaal niveau was bedoeld om een sterke boodschap te richten tot de leiders op de top van Kopenhagen, ten gunste van een ambitieus klimaatakkoord.

Hoe? Door alle burgers aan te moedigen om een uur lang het licht uit te doen!

In België namen 500.000 gezinnen deel. Ook alle 193 deelnemende steden en gemeenten doofden de verlichting van de bekendste monumenten en gebouwen op hun grondgebied. Acht van de tien provincies, de drie gewesten en de federale overheid deden ook mee: de Vlaamse en de Waalse snelwegen werden in het duister gedompeld! Ook 329 bedrijven in België deden het licht uit en moedigden hun personeel, hun leveranciers en hun klanten aan om hetzelfde te doen. Overal in de wereld was *Earth Hour 2009* een groot succes.

MASSALE MOBILISATIE!

Op 28 maart 2009 doofden 500.000 gezinnen, 193 steden en gemeenten en 329 bedrijven een uur lang het licht! De operatie 'Earth Hour - Een uur voor de aarde' wordt herhaald op 27 maart 2010, van 20.30 tot 21.30 uur!

WWF mikt op jongeren

WWF-België is op basis van een programmacontract van vijf jaar erkend als vereniging voor permanente vorming. Maar WWF zet zich ook voortdurend in voor de sensibilisering van jongeren. Ons educatief team ontwikkelt praktisch educatief materiaal en stelt dat ter beschikking van leerkrachten.

TREFFENDE GETUIGENISSEN

Voor het project 'Climate Witnesses' ('Klimaatgetuigen') verzamelde het WWF-netwerk getuigenissen van mensen over de hele wereld die vertellen over de gevolgen van de klimaatverandering voor hun dagelijks leven of hun werk. Al die getuigenissen zijn terug te vinden op www.panda.org, de website van WWF-International.

De reder Willy Versluys en de veearts-landbouwer Marc Bormans zijn de getuigen die België vertegenwoordigen.

Willy Versluys komt ook voor in de dvd 'SOS Klimaat' (zie hiernaast). Hij was tevens aanwezig tijdens de bijeenkomst van WWF-België met de Belgische leden van het Europese Parlement (zie pagina 10).

© Ine D'haesebutter

© Xavier Verschaeve

JONGEREN SENSIBILISEREN MET MODERN EDUCATIEF MATERIAAL

Educatieve dossiers, een dvd, websites, ... met behulp van nieuwe technologieën en met de leerkrachten als tussenpersoon moedigt WWF de jongeren aan om in actie te komen en hun impact op het milieu te verminderen. Meer informatie op www.wwf.be/school.

Dvd 'SOS Klimaat' en DOSSIER 'In de weer voor het klimaat!'

De dvd 'SOS Klimaat' is gericht op de derde graad van de basisschool en de eerste graad van het middelbaar onderwijs. Deze dvd bespreekt de klimaatverandering op onze planeet en de daardoor veranderende levensomstandigheden van alle levende wezens. 35 'klimaatgetuigen' – mannen, vrouwen en dieren – vertellen hun verhaal. Het educatieve dossier 'In de weer voor het klimaat!' gaat meer gedetailleerd in op de verschillende aspecten van de klimaatverandering. Het dossier werd in 2009 op verzoek van de leerkrachten geactualiseerd en opnieuw uitgegeven.

DE WEBSITE 'Voetzoekers'

WWF wil leerlingen van de tweede en derde graad van het middelbaar onderwijs helpen om de impact van hun levenswijze op de natuurlijke rijkdommen van de

planeet te beoordelen en hen ertoe aanzetten om hun gedrag te veranderen.

Op de website van de campagne 'Voetzoekers' (www.wwf.be/voetzoekers) vinden ze een online calculator om de ecologische voetafdruk van hun klas te berekenen.

De website bevat ook een online simulator waarmee de leerlingen kunnen beoordelen welke gunstige invloed sommige concrete acties kunnen hebben om hun ecologische voetafdruk te verkleinen. De klassen kunnen er zich vervolgens online toe verbinden om die acties uit te voeren. Bijna 200 klassen namen actief deel aan de campagne en hebben hun voetafdruk verkleind met een oppervlakte die honderd keer zo groot is als de Brusselse Grote Markt. De veertien meest originele projecten konden rekenen op financiële steun van WWF.

Tijdens het schooljaar 2009-2010 wordt deze campagne herhaald.

REDDERS VAN HET KLIMAAT!

'Climate Savers' is een programma van WWF dat bedrijven en multinationale ondernemingen aanmoedigt om hun uitstoot van broeikasgassen sterker te verminderen dan hun aanvankelijke beloften of de wettelijke verplichtingen.

Alle bedrijven samen die deelnemen aan de actie 'Climate Savers' (Tetra Pak, Nokia, IBM, ...) zullen in 2010 hun CO₂-uitstoot met 50 miljoen ton verminderen ten opzichte van de start van het programma in 1999. Dat heeft dezelfde impact als wanneer we 12 miljoen auto's per jaar van de wegen zouden weghalen. .

WWF werkt samen met bedrijven

WWF heeft samenwerkingsverbanden opgezet met bedrijven. Via contracten verbinden zij zich ertoe hun impact op het leefmilieu concreet te verminderen, hun personeel te motiveren en hun klanten te sensibiliseren. Naast deze partenariaten organiseert WWF ook tombola's en ontwikkelt het producten onder licentie. We stellen hier enkele van deze acties voor.

Duurzaam consumeren

WWF-België gaat drie jaar lang samenwerken met *Delhaize* om een verantwoorde aanvoer van producten uit de zee te verzekeren en de consumenten gevoelig te maken voor duurzame consumptiewijzen.

Na analyse van de milieu-impact van vijftien *EXKi*-restaurants (dankzij een specifieke calculator voor berekening van de ecologische voetafdruk in de horecasector), zorgt het actieplan *ReThink* ervoor dat deze keten bij haar activiteiten steeds meer rekening houdt met duurzame ontwikkeling.

WWF-België heeft *Alpro* geholpen bij de berekening van de CO₂-uitstoot van hun producten. De communicatie rond hun eindejaarsactie sensibiliseerde de klanten om te strijden tegen de klimaatverandering en om de projecten van WWF-België te steunen.

Rationeel papiergebruik

Samen met WWF heeft *De Post* zich ertoe verbonden om tegen 2012 zijn CO₂-uitstoot met 35% te verminderen (volgens de methode van de 'Climate Savers', zie kader), zijn algemeen energieverbruik met 10% te beperken en tegelijk het rationeel gebruik van papier te bevorderen.

Voor elke klant die kiest voor een online uitgavenoverzicht (via www.mywebreporting.be) heeft *Bank Card Company* zich ertoe verbonden om de projecten van WWF-België te steunen. Dankzij die actie was het mogelijk om het equivalent van 83.013 m² bos te sparen door minder overzichten te versturen en dus minder papier te verbruiken.

Groene technologie

Dankzij de samenwerking met *Ecostream* (producent en installateur van fotovoltaïsche zonnepanelen) en *Ecopower* (producent van groene stroom) is het mogelijk geweest om de technologie van fotovoltaïsche cellen te promoten in scholen en steun te werven voor de educatieve projecten van WWF.

Tombola's en producten onder licentie

Sinds verscheidene jaren wordt de actie van *BEBAT* voor het inzamelen en recycleren van batterijen gecombineerd met een tombola die steun biedt aan de projecten van WWF.

Om beter zichtbaar te zijn als organisatie en om te kunnen rekenen op regelmatige inkomsten, sluit WWF-België licentiecontracten met bedrijven voor de productie van artikelen zoals de knuffels van *Anna Club Plush* (*Mimex Brands & Labels*) of de gezelschapsspellen in FSC-hout van *Terra Games*.

ONDERNEMINGEN IN ACTIE VOOR DUURZAME ONTWIKKELING

De samenwerking met bedrijven is het resultaat van jarenlang werk en past perfect in de opdracht van WWF om de milieu-impact te verminderen en het gedrag van de consumenten te veranderen.

INFORMATIE, COMMUNICATIE EN BEWUSTMAKING

Om het respect voor het leefmilieu te bevorderen, ontwikkelt WWF-België een heel diverse communicatie met zijn doelgroepen.

Voor het grote publiek

In 2009 bezochten bijna 480.000 personen de website www.wwf.be. Een maandelijkse nieuwsbrief die wordt verstuurd aan 40.000 personen, biedt het grote publiek de kans om kennis te maken met de vele verschillende aspecten van het werk van WWF. Een greep uit de inhoud: nieuwtjes, persberichten, fotoalbums, dossiers, wedstrijden, enzovoort ... en natuurlijk ook informatie over hoe mensen lid of vrijwilliger kunnen worden bij WWF.

Een netwerk van 120 vrijwilligers van alle leeftijden werkt trouwens mee aan de projecten, evenementen en campagnes van WWF-België op het vlak van sensibilisering. Zij versterken de acties van WWF en treden op als contactpersonen met het brede publiek.

Voor kinderen

In 2009 lanceerde WWF *Earth Alert*, een educatief platform voor jongeren van 8 tot 12 jaar. Daarbij horen ook een website www.wwf.be/ea en een magazine. De jongeren kunnen er terecht voor allerlei spelletjes, informatie, weetjes en tips over natuur en milieu.

© WWF-Belgium

Voor sympathisanten

Het driemaandelijkse *Panda Magazine* informeert sympathisanten over de acties van WWF in België en de wereld. Allerlei boeiende onderwerpen komen aan bod, zoals biodiversiteit, klimaat, milieueducatie, projecten op het terrein in Congo, lobbying, samenwerking met het bedrijfsleven, enzovoort. Donateurs ontvangen ook regelmatig een nieuwsbrief met informatie over de vorderingen van de projecten die ze hebben gesteund.

« WWF, dat bent u!

Medewerkers binnen onze teams, vrijwilligers, leden van onze vereniging, bijna 90.000 sympathisanten, ... dankzij u kunnen wij onze opdrachten met succes blijven uitvoeren. Bedankt allemaal voor uw blijvende steun en hulp! »

Damien Vincent, Algemeen directeur van WWF-België

© WWF-Belgium

© John Mackinnon / WWF-Canon

WWF IN CIJFERS

FINANCIEEL JAAR*	2009	2008
INKOMSTEN		
Lidmaatschappen en giften	3.473.176 €	3.358.072 €
WWF-postordercatalogus en wenskaartencatalogus	39.854 €	118.913 €
Tombola	310.030 €	316.177 €
Royalties	380.108 €	207.000 €
Legaten	1.693.158 €	1.026.106 €
Gouvernementele hulp	1.163.444 €	1.398.965 €
Nationale loterij	200.000 €	200.000 €
Andere	50.355 €	142.853 €
	7.310.125 €	6.768.086 €
UITGAVEN		
Administratie	671.365 €	570.695 €
Fondsenwerving	1.048.818 €	789.477 €
Sensibilisatie en informatie (campagnes, publicaties, website,...)	2.160.168 €	1.589.600 €
Natuurbehoudsprogramma's in het Congobekken	2.258.411 €	1.608.481 €
Educatieve projecten in scholen	180.492 €	504.815 €
Bijdrage aan internationale WWF-projecten	518.727 €	486.448 €
	6.837.980 €	5.549.516 €
Toevoeging aan de reserves voor natuurbehoud	472.145 €	1.218.570 €

* Van 1 juli 2008 tot 30 juni 2009

WWF is lid van de
Vereniging voor Ethiek
in de Fondsenwerving
(<http://www.vef-aerf.be>)

DE 'DUURZAAMHEID' VAN WWF-BELGIË: EEN EERSTE BALANS

Vanuit haar bezorgdheid voor mens en milieu wil WWF-België haar eigen ecologische voetafdruk zo klein mogelijk houden. Daarom wil de organisatie bij haar acties de regels naleven die ze zelf bepleit. In dit beknopte verslag staan we stil bij de duurzame maatregelen en acties die zijn genomen in de kantoren in Brussel. Zij vormen slechts een eerste stap.

Energieverbruik

In mei 2008 werd een energieaudit uitgevoerd. Die heeft geleid tot allerlei acties op het vlak van energiebesparing:

- de vensterramen zijn vervangen door ramen met dubbel isolerend glas. De ramen zijn van gelamelleerd eucalyptushout met het FSC-label;
- de traditionele verlichting is vervangen:
 - op het gelijkvloers door LED-verlichting, die uitzonderlijk weinig energie verbruikt,
 - op de andere verdiepingen door spaarlampen TL5 35 Watt;
- op elke verdieping is ook een hoofdstroomschakelaar (power switch) geplaatst, waardoor het mogelijk is de stroomtoevoer na de werkuren volledig uit te schakelen.

Door deze nieuwe voorzieningen zal de CO₂-uitstoot van WWF verminderen en de investeringen zullen worden afgeschreven dankzij besparingen op gas voor verwarming en op elektriciteit:

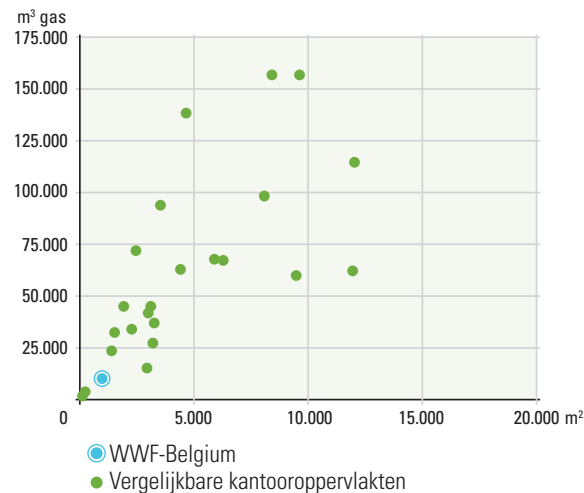
- op 16 jaar voor de vervanging van de ramen,
- op 8 jaar voor de verlichting.

Het energieverbruik van WWF-België ligt voortaan lager dan het gemiddelde verbruik van kantoorgebouwen met een vergelijkbare oppervlakte in Brussel.

Waterverbruik

Alle toiletten zijn nu voorzien van zuinige waterspoelingen. Twee vaatwasmachines zijn vervangen door modellen die het minst water

Vergelijkende tabel van het gasverbruik van WWF ten opzichte van kantoorgebouwen in Brussel..

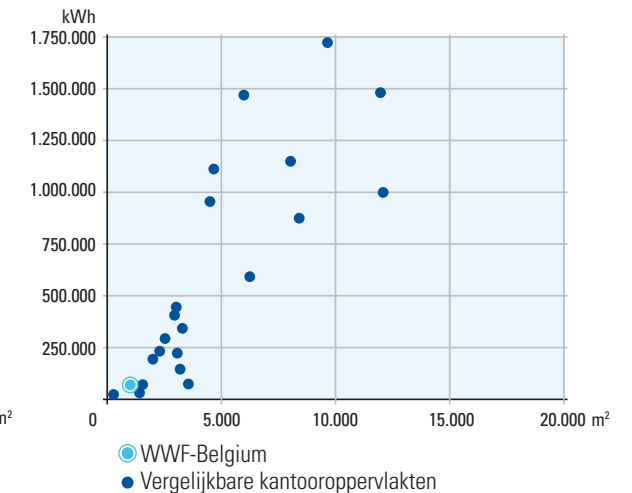

verbruiken van alle toestellen die beschikbaar zijn op de markt. Dat verklaart gedeeltelijk waarom het waterverbruik in 2009 is gedaald.

Woon-werkverkeer

Voor de woon-werk verplaatsingen moedigt WWF-België het gebruik van milieuvriendelijke vervoermiddelen aan. Trein-, tram- en

Vergelijkende tabel van het elektriciteitsverbruik van WWF ten opzichte van kantoorgebouwen in Brussel.

Totaal verbruik elektriciteit/gas/water

	2008	2009	Vershil	CO ₂ -impact in 2009
100% groene stroom (kWh)	50.551	45.242		- 34,38 ton
Verbruik/FTE*	1.668	1.474	- 12%	
Gas (kWh)	78.657	69.801		- 53,04 ton
Verbruik/FTE*	2.596	2.303	- 11%	
Water (m ³)	299	260		
Verbruik/FTE*	9,9	8,5	- 14%	

* FTE = Fulltime-equivalent. Het aantal FTE's wordt verkregen door het aantal uren dat jaarlijks wordt vergoed door WWF-België te delen door 1.820 (of 52 weken x 35 uur).

busabbonementen worden volledig terugbetaald door de werkgever. De kantoren zijn gelegen in de buurt van een station: het personeel dat met de trein naar het werk komt, hoeft dus niet ook nog eens een bus, tram of metro te nemen.

Om van hun woning naar het werk te komen, maakt 88% van de werknemers van WWF-België gebruik van het openbaar vervoer. 10% neemt de fiets en slechts 2% gebruikt de auto.

Dienstreizen

Voor korte trajecten stelt WWF een fiets ter beschikking. Voor langere afstanden en bestemmingen die niet te bereiken zijn met het openbaar vervoer, gebruiken de medewerkers een bedrijfswagen met een CO₂-uitstoot van slechts 88 gr/km. Een lichte bestelwagen maakt het vervoer van materiaal voor evenementen mogelijk.

Vlieguren gebeuren enkel wanneer er geen alternatief is. De CO₂-uitstoot die dergelijke verplaatsingen veroorzaken, wordt volledig gecompenseerd via het *Gold Standard-label**.

Papierverbruik

Externe publicaties, fotokopieën en alle andere drukwerk gebeurt uitsluitend op kringlooppapier en/of papier met het FSC-keurmerk. De personeelsleden worden aangemoedigd om zo weinig mogelijk af te drukken en om recto-verso te fotokopiëren.

WWF-België heeft nieuwe, bijzonder zuinige printers gekocht, waarmee het mogelijk is om bepaalde publicaties intern te fotokopiëren (vroeger gebeurde dat in een gespecialiseerd 'copy center'). Een van die printers werkt met efficiënte, vaste en milieuvriendelijke inkt, die vrijwel geen ander afval oplevert.

* Die methode bestaat erin een bepaald bedrag te betalen aan een fonds voor duurzame projecten. De gift maakt het mogelijk om een hoeveelheid CO₂ te besparen die overeenstemt met de CO₂-uitstoot veroorzaakt door de reis (bijvoorbeeld met het vliegtuig).

© WWF-Belgium

Afval en materiaal

Afval wordt gesorteerd (PMD, papier, glas en restafval) en ingezameld voor recyclage.

Toestellen die niet meer bruikbaar zijn, worden verwijderd via een tweedehandswinkel of het containerpark.

Duurzaam aankoopbeleid

Voor activiteiten waarvoor catering vereist is (interne vergaderingen, externe events, enzovoort), koopt WWF vooral biologische en/of fairtrade producten met een kleine ecologische voetafdruk.

Voor de aankoop van kantormateriaal, promotiemateriaal, enzovoort krijgt de meest milieuvriendelijke oplossing altijd de voorkeur. Zo zijn de bureaus bijvoorbeeld gekocht bij een bedrijf dat lid is van het *Global Forest and Trade Network* van WWF en dat zich dus inzet voor duurzaam bosbeheer.

DE RAAD VAN BESTUUR VAN WWF-BELGIUM

Voorzitter

Ronald Biegs

GLOBALPRAXIS GROUP/UNIVELL NV

Vice-Voorzitters

Prof. Paul Galand

BIOLOOG, EREDIRECTEUR VOOR ONDERZOEK
BIJ HET FNRS

Eric De Keuleneer

EXECUTIVE DIRECTOR CREDIBE NV,
PROFESSOR AAN DE ULB

Schatbewaarder

Jean-Marie Postiaux

VOORZITTER WWF-BELGIQUE COMMUNAUTÉ
FRANCOPHONE ASBL
BENEFITS FINANCE MANAGER, SOLVAY
BELGIUM

Leden

Lode G. Beckers

GEDELEGEERD BESTUURDER LOBO N.V.
BESTUURDER CMBEL EN SPECIAL OLYMPICS
BELGIUM

Dr. Roseline C. Beudels-Jamar

CONSERVATIE BIOLOOG, HOOFD VAN DE
BIOLOGIE-AFDELING, SECTIE CONSERVATIE
– KONINKLIJK INSTITUUT VOOR
NATUURWETENSCHAPPEN

Eric Deckers

ERE-NOTARIS

Magda De Groeve

VOORZITSTER WWF-VLAANDEREN VZW
(TOT 30 JUNI 2009)
VOORMALIG DIENSTHOOFD EDUCATIE
VAN DE ZOO VAN ANTWERPEN

Jean-Pierre Dutry

VOORZITTER VAN TURBOWINDS N.V.

Evelyn Gessler

MANAGING DIRECTOR VAN DECIDER'S
VOORZITSTER VAN DE BELGO-LUXEMBURGSE
KAMER VAN KOOPHANDEL IN FRANKRIJK (CCBL)

Guido Ravoet

SECRETARIS-GENERAAL VAN DE EUROPESE
FEDERATIE VAN HET BANKWEZEN

Patrick Van Damme

PROFESSOR AAN DE UNIVERSITEIT VAN GENT,
FACULTEIT BIO-INGENIEURSWETENSCHAPPEN

Yan Verschuere

VOORZITTER WWF-VLAANDEREN VZW
(VANAF 1 JULI 2009)
DIRECTEUR EDUCATIE NATUURCENTRUM
BEISBROEK

Anne Vierstraete

DIRECTEUR VAN HET ERASMUSFONDS VOOR
MEDISCH ONDERZOEK

Hans Wolters

CHIEF EXECUTIVE OFFICER THE RESOURCE
ALLIANCE

Raad van ambassadeurs

In 2009 heeft WWF het initiatief genomen tot het oprichten van een raad van ambassadeurs. Deze is samengesteld uit personen met een verschillende achtergrond en die bovendien beschikken over diverse kwaliteiten en rijke ervaringen. De rol van deze WWF ambassadeurs is om de missie van WWF uit te dragen en de acties en verwezenlijkingen van WWF in hun respectievelijke netwerk te verspreiden. Wij wensen hen hiervoor dan ook van harte te bedanken.

HET TEAM

Photo: Bispino/Wildlife Pictures

WWF-Belgium
E. Jacquainlaan 90
1000 Brussel

Tel.: +32 2 340 09 99
Fax: +32 2 340 09 33
Email: info@wwf.be

Onze missie

Het verlies van biodiversiteit op aarde tegengaan en bouwen aan een toekomst waarin de mens leeft in harmonie met de natuur.

www.wwf.be

for a living planet®

Nationale Loterij
creëert kansen 6

www.wwf.be